

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Po svečanem sprejemu Nj. Vis. kneza Pavla:

Svečanosti in razgovori v Rimu

Slavnostna večerja na dvoru — Prvi razgovori kneza nemestnika z Mussolinijem

Rim., 11. maja. r. Po svečanem sprejemu na rimskem kolodvoru sta se Nj. Vis. knez nemestnik Pavle in knežinja Olga v spremstvu italijanskih suverenov odpeljala v kraljevi grad. Ob 11.45 je Nj. Vis. knez nemestnik v spremstvu zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića in ostalega spremstva posetil Panteon, kjer je položil vence na grob italijanskih vladarjev. Nato se je podal pred spomenik Neznane vojaka in tudi tu položil vence, nakar se je v liktorski palači poklonil na grobovih žrtev fašistične revolucije. Opoldne je

bilo na dvoru intimno kosilo. Pred kosilom je Nj. Vis. knez nemestnik sprejel v avdijenci Mussolinija, italijanski kralj pa zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića. Popoldne sta se najprej sestala dr. Cincar-Marković in Mussolini in imela 50 minut trajajoč razgovor, nakar je obiskal Mussolinija v Beneški palači tudi Nj. Vis. knez nemestnik ter se razgovarjal z njim dobre pol ure. Zvečer je bil svečan sprejem pri rimskem guvernerju knezu Coloni, nato pa je bila v Kvirinalu svečana večerja, na kateri sta Nj. Vis. knez nemestnik

Pavle in italijanski kralj Viktor Emanuel izmenjala pomembni zdravici, v katerih sta podčrtala prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo. Italijanski listi pišejo zelo obširno o bivanju kneza nemestnika v italijanski prestolnici in pripisujejo razgovorom, ki se vodijo ob tej priliki, velik pomen.

Rim., 11. maja. AA. Stefani: Davi ob 7.30 sta odpotovala italijanski kralj in cesar ter Nj. Vis. knez Pavle s posebnim vlakom v Napoli. V napoliškem zalivu bodo vaje italijanske vojne mornarice v čast visokega gosta.

ska od vsega začetka zgradila svojo vojno mornarico. Toda kar se je prej zamudilo, bo sedaj z največjo naglico nadoknadeno.

Poljski letalski promet mimo Nemčije

Varšava, 11. maja. br. Zaradi napetosti med Nemčijo in Poljsko je Poljska vlada sklenila preusmeriti svoj letalski promet tako, da se bo izognila Nemčiji. V to svrhu je že začela pogajanja z vsemi sosednimi državami. S severnimi državami je že sklenila dogovor tako, da bo od 15. maja dalje šla letalska proga Varšava — Pariz — London preko Gdinje. Kodanja in Bruslja Druge proge bodo preusmerjene preko Madžarske ali Rumunije, tako da bo letalska zveza z zapadom za vsak primer zagotovljena.

Letalske zveze z Madžarsko

Budimpešta, 11. maja. AA. MTI: Po pogajanjih, ki so trajala teden dni, je bil dosežen sporazum o letalskem prometu med Jugoslavijo in Madžarsko. Obe državi sta sklenili uvesti nove letalske proge in sicer Budimpešta — Zagreb — Beč — Rim in Budimpešta — Beograd — Atene.

Kitajski prestol se je izgubil

Newyork, 11. maja. AA. DNB: Kitajski cesarski prestol, ki je bil ob začetku japonsko-kitajske vojne odpeljan iz Pejpinga ter bi se moral na osnovi sporazuma med Čangkaikškom in ameriški oblasti prodati v Ameriki v korist žrtev kitajske vojne, se je izgubil na poti med Amsterdamom in Newyorkom. Ga. Rooseveltova je dobila obvestilo, da je prestol, ki je bil zavarovan za vsoto 2 milijonov dolarjev, bil poslan s parnikom „Zaandam“ iz Amsterdamu v New York. Ko so izkrcavali blago s parnika v newyorški luki, niso mogli najti prestola. Nastalo je veliko razburjenje ter se je začela takoj preiskava. Po večdnem iskanju so sredi našli prestol v velikem zaboju, ki je že od pone-deljka ležal ob obali in ki ga ni nihče čul. Na zaboju je bil naslov nekega profesorja v Kaliforniji.

Najden zaklad v Hongkongu

Hongkong, 9. maja. o. Pri podiranju neke stare hiše v središču mesta so izkopali izpod zemlje 50.000 srebrnih dolarjev iz l. 1850. Hiša je bila nekdanj last nekega sodnika, ki je bil znan kot korupcionist.

General Brauchitsch se je vrnil v Nemčijo

Rim, 11. maja. br. Poveljnik nemške vojske general Brauchitsch je prispel na čelu nemške vojske misije iz Spezzije v Genovo ter je zvečer odpotoval nazaj v Nemčijo.

Odhod tujih čet iz Španije

London, 11. maja. br. Državni tajnik v zunanjem ministrstvu Buttler je izjavil v spodnji zbornici, da je španska vlada zagotovila, da bo odpelovala tuje čete iz Španije takoj po veliki paradi, ki bo v kratkem v Madridu.

Spopadi v Mehiki

Mexico, 8. maja. br. V Juarezu je prišlo večeraj do hudih spopadov med pristajci generala Camaja, ki veljajo za fašiste in pripadniki tako zvezne ustavne fronte. Nekd oficir in neki civilist sta bila ubita. Nek general je bil težko ranjen. V Gaji je bilo v sličnem spopadu ubitih 9 ljudi, ranjenih pa okrog 100.

Francosko-angleški protest v Tokiju

Tokio, 10. maja. br. Kakor poroča agencija Domei, je francoski poslanik Henry obiskal nemestnika zunanjega ministra ter energično protestiral proti japonskemu letalskemu bombardiranju francoskega konzulata v Čunkingu. Enak korak je napravila tudi Anglija.

Nemčija in Argentina

Berlin, 9. maja. AA. DNB objavlja tole poročilo: neka francoska časniarska agencija je objavila vest, da so se nemško-argentski odnosi tako zaostriili, da je pričakovati odpoklica argentskega veleposlanika iz Berlina in s tem prekinitve diplomatskih odnosov med obema državama. V argentskih krogih izjavljajo, da je ta vest popolnoma neutemeljena. Zaradi neutemeljenih obtožb je bilo v Argentini aretiranih nekaj Nemcev, ki so bili v preiskovalnem zaporu, a so bili med tem nekateri med njimi že izpuščeni na svobodo, ker se je dognalo, da so nedolžni. Visti, ki so jih objavili nekateri tuji časopisi, čes da preti prekinitve diplomatskih odnosov med Buenos Airesom in Berlinom imajo po nemškem mnenju samo ta cilj, da se skali prijateljsko razmerje med tema dvema državama.

Politični obzornik

„Dokler bodo sijale celjske zvezde...“

V Celju so priredili svoj kulturni teden. Bila je to idealno lepa prireditev, ki je uspela v vsakem pogledu. Prireditelji zaslužijo polno priznanje in pohvalo. Na tem kulturnem tednu je imel znani naš književnik dr. Makso Snuderl izredno zanimivo in aktualno predavanje o naši kulturi. Izvajal je med drugim: „Kakšna mora biti zemlja in čigava, iz katere že sto let, odkar je prosvetljenost zajela široke mase in zorala tla naroda, tako bohojno raste slovenska kultura? Vprašanje, ki bi se zdelo morda povsod drugod na svetu odvisno. Zakaj kjer tako bohojno uspeva slovenska umetnost, kjer tako živo žubori vedno in vedno iznova iz virov novih tokov, kjer je kulturno pridetev že v slednji vasi postala prava življenjska potreba, tam je pač slovenska zemlja in tam živi slovenski človek s svojo pravico in voljo do samostojnega življenja. Bili so časi, ko je še vse bolj gneznilo po naših mestih tuja zalega, bolj potujčena kot tuja, katere klavirni ostanki se danes manifestirajo le še v obliki upravno-političnih prestopkov. Bili so časi, ko je ta privilegirana peščica upravljalja ves oblastni in prosvetni aparat na tem ozemlju in ravno tako pogodovala tujo kulturo in tuji jezik, kakor je zatirala našo kulturo in naš jezik, rogajoč se nam s prošulo culo Anastazija Grünna, ki je z dvema slovenskima knjigama v njej, vzklitli: To je vsa slovenska književnost! S strahom bi človek obračal liste v zgodovini, ko bi ne bilo one globoke zakonitosti, ki daje edinole narodu, ki živi na tem ozemlju, da se manifestira le njegova duša v njegovi besedi. In tako nam stoletja nasilij niso vlija v naše duše tuje ga duha... Bolj kakor dnevna politika, bolj kakor nacionalna propaganda, zbori in agitacija, bolj ko ljudska štetja, statistike in rasne teorije razodevajo v obliki umetnosti zajeti živi duh naroda slovenstvo. Spodnje Stajerske. Vse drugo se da umetno potvrditi, popačiti in posiliti. Iz tuje duševnosti, iz tujih tal ni mogel zrasti ne Askerc, ne Meško, ne Novačan, ne Levstik, ne Roš, ne Kač, ne Schwab, ne Risto Savin, ne plejada narodnih preporodilcev in književnikov v zadnjih sto letih. In nimajo niti od daleč nobenega stika s tujo kulturo ti umetniki ne po značaju, ne po duhu...“

Zakaj je morala prenehati „Mlada Hrvatska“?

Pred dnevi smo pisali o „Mladi Hrvatski“, katere odgovorni urednik je bil dr. Vladimir Cickak, ki je lani prenehal izhajati, in o njeni sedanji naslednici „Novi Hrvatski“. Glede na to beležko nam piše prijatelj našega lista iz Zagreba:

„Zdi se, da niste dobro informirani o „Mladi Hrvatski“. Ta časopis je predlaskim ustanovil dr. Vladimir Cickak, ki pa ni bil nikdar duhovnik. On je bil advokat, bavil se je z raznimi posli, zlasti veliko besedo je imel pri zavarovalni zadruzi „Providnost“, ki je propadla. Imel je neprilike s sodiščem. Advokature sedaj ne izvršuje. Začel se je baviti z novinarstvom. Vrgel se je na pisanje člankov v klerikalnem duhu in osnoval kot antisemitsko glasilo „Mlado Hrvatsko“, ker je bila konjunkturna ugodna za tak organ. Sprva je list gnetno podpiral neki privatnik, ki pa se je kmalu naveličal plačevati tuje račune. Cickak je računal z izdatno subvencijo od zunaj, ki pa je izostala. Tako je list lezel v dolgove. Ko je dolg v tiskarni narasel na 30.000 din, je tiskarna ustavila nadaljnje tiskanje lista, ker dolga ni mogel plačati izdajatelj, gnetno podpreti pa ga tudi nista hotela ne prvi mecen, ne zunanji faktor. Cickak torej ni moral ustaviti svoj list, ker je bil „močno protizidovski“, marveč zato, ker ni imel denarja, a gotovi faktorji ga niso hoteli podpirati, ker ni bil dovolj slovonožski! Evo, dragi urednik, tako stoji stvar; zato bi bilo v interesu objektivnega informiranja javnosti, ako bi objavili dejansko stanje. Izvolite sprejeti slovenske pozdrave. Vdani N. N. — Zagreb, 9. V. 1939.“

Država 70 milijonov

Novosadski »Dan« razpravlja o potrebi, da bi se sporazumeli vsi balkanski narodi in se združili v močno državno-pravno celoto, in izjavlja: »Pri vseh balkanskih narodih obstoja zavesti o potrebi skupne obrambe življenjskih interesov, svobode in neodvisnosti. Iz tega sledi, da je treba izvršiti te isti zadnji napor: organizirati vse balkanske narode v eno celoto, jih povezati med seboj in osnovati Balkansko zvezo, novo velestvo, ki bi šela preko 70 milijonov prebivalcev. A ta nova velestva bi bila dovolj močna, da bi se lahko uspešno uprla vsakemu poskusu ogražati svobodo in neodvisnost balkanskih narodov.« — Lepa ideja, ki ima mnogo pristašev zlasti v Turčiji, pa tudi v Bolgariji. Ako bi se uresničila, ki bila sreča za vse balkanske narode, ki bi potem lahko brezskrbno žrti v bodočnost.

Borzna poročila.

Curli, 11. maja. Beograd 10, Pariz 11.785, London 20.8275, New York 444.875, Bruselj 75.70, Milan 23.41, Amsterdam 238.70, Berlin 178.55, Praga, devize: 15.20, Varšava 83.75, Bukarešta 3.25.

Rusija je pristala na angleške predloge

V Londonu so sprejeli rusko zahtevo glede vojaške zveze

London, 11. maja. br. »Exchange Telegraph« javlja, da je bil med Londonom in Moskvo dosežen sporazum v tem smislu, da je sovjetska vlada sprejela poslednje angleške predloge, dočim je londonska vlada pristala na sovjetsko zahtevo, da se takoj sestanejo zastopniki angleškega, francoskega in ruskega generalnega štaba ter izdelajo podroben načrt za skupno vojaško akcijo za primer, da bi bilo treba priskočiti na pomoč katerikoli evropski državi, ki bi bila napadena, ali bi smatrala, da mora svoje interese braniti z orožjem. Razgovori se bodo po napovedbah londonskih krogov zelo naglo razvijali. Sredi je ruski poslanik Majski ponovno obiskal zunanjega ministra Halifaxa in mu sporočil definitivni odgovor Moskve na zadnje angleške predloge in to v pozitivnem smislu. Edini pogoji, ki ga stavi Moskva, je takojšnja praktična izvedba sklenjenega dogovora potom sestanka vseh treh generalnih štabov.

Moskovski demanti tendencioznih vesti

Moskva, 11. maja. br. Uradno odločno zanikajo vesti, ki so razširjene v gotovem delu svetovnega tiska o tem, čes da so pogajanja med Rusijo in Anglijo prekinjena ter da je sporazum o skupni obrambni fronti padel v vodo. Baš nasprotno ugotavljajo, da so vsa vprašanja razčiščena ter da bodo razgovori v najkrajšem času končani s sklenitvijo predlaganega dogovora o najtesnejšem političnem, gospodarskem in vojaškem sodelovanju pri obrambi miru in statusa quo v Evropi.

Dogovor med Poljsko in Litvo

Varšava, 11. maja. br. Vrhovni poveljnik litovske vojske general Rastikis, ki je imel dva dni trajajoče razgovore z zunanjim ministrom Beckom in šefom poljskega generalnega štaba, je danes zapustil Varšavo in se odpeljal domov. O njegovih razgovorih ni bilo izdano nikakoli uradno poročilo. V dobro poučenih krogih pa zatrjujejo, da je bil med Poljsko in Litvo sklenjen važen dogovor, po katerem bosta obe državi postopali popolnoma solidarno. Dogovor se nanaša tudi na vojaško sodelovanje v primeru obrambe.

Angleško-poljska pogajanja

Varšava, 11. maja. br. Poljski listi poročajo, da bo posebna poljska delegacija odpotovala v London zaradi pogajanj z angleškimi gospodarstveniki, predvsem pa zaradi posojila, ki naj bi ga dala Anglija Poljski.

V nedeljo se sestane Bonnet in Halifax

London, 11. maja. br. Agencija Press Association poroča, da bo francoski zunanji minister Georges Bonnet v soboto popoldne z letalom prispel v Southampton, kjer bo govoril kot gost na banketu angleške sekcije francosko-angleške aliance. Takoj nato se bo s posebnim letalom vrnil v Pariz, kjer se bo sestel z lordom Halifaxom, ki bo naslednje jutro prispel iz Londona v Pariz. Imela bosta razgovor, nakar bosta skupno odpotovala v Ženevo na zasedanje Društva narodov. Danes popoldne je imel Daladier daljši razgovor z zunanjim ministrom Bonnetom.

Danes bo govoril Daladier

Pariz, 11. maja. br. Danes ob 15. se bo sestala francoska poslanska zbornica ter bo ob tej priliki ministrski predsednik Daladier podal izjavo o mednarodnem položaju. To izjavo bodo prenašale vse francoske brezžične postaje, tudi v kolonijah in sicer v 10 jezikih, med drugim v nemščini, angleščini, italijanščini, španščini, poljščini, rumunščini, češčini, hrvaščini, portugalskimi in arabščini. Postaja v Strasbourgu bo oddajala Daladierov go-

vor ob 21.15, zaradi česar bo redna nemška oddaja te postaje ob 19.20 odpadla.

Sporazum s Turčijo

Varšava, 11. maja. br. Havas poroča: Angleško-francosko-turški sporazum bo objavljen še ta teden, verjetno že danes. Tako zvani turški sporazum je najpopolnejši izmed vseh dosedaj sklenjenih sporazumov. Ta dogovor se ne nanaša samo na modalitete običajne vzajemnosti, nego gre za dejansko zvezo, ki se nanaša tako na Črno in Sredozemsko morje, kakor tudi na Egipt, Sirijo in Palestino.

Sestanek Bluma s Halifaxom

London, 10. maja. br. Bivši francoski ministrski predsednik Leon Blum, ki se mudi v Londonu, se je dopoldne sestel z voditeljem konservativne stranke Winstonom Churchillom, popoldne pa je imel daljši razgovor z zunanjim ministrom Halifaxom.

Molotov pride v Ženevo

Pariz, 11. maja. AA. »Matin« poroča, da se bo Molotov verjetno udeležil zasedanja sveta društva narodov. Njegova prisotnost v Ženevi bi omogočila lordu

Rusija bo z vsemi sredstvi podprla obrambo Poljske

V vseh važnih vprašanjih sta dosegla sporazum

Varšava, 11. maja. br. V vseh tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo izredno važnost večeršnjemu razgovoru pomočnika sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Potemkina s poljskim zunanjim ministrom Beckom. Razgovor je trajal poludruge uro. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, sta Potemkin in Beck razmotrila celoten mednarodni položaj v zvezi z obrambno akcijo, ki jo vodi Anglija ter o angleško-ruskih razgovorih za poglobitev sodelovanja na tem polju. V poljskih krogih izražajo veliko zadovoljstvo nad tem, da se je Potemkin ustvil tudi v Varšavi, čeravno prvotno to ni bilo nameravano. V tem vidijo dokaz, da je Moskva voljna podpreti Poljsko, če bi bila napadena. To je bil tudi glavni predmet večeršnjega razgovora. Potemkin sam je odklonil podrobnejša pojasnila o svojih razgovorih z Beckom, izjavil pa je, da sta se zedinila v vseh zadevah, ki se tičejo

Poljske in Rusije. Iz te izjave sklepajo, da so odstranjene poslednje ovire za sklenitev posebnega obrambnega dogovora, kakor ga je predlagala Anglija.

Varšava, 11. maja. br. V diplomatskih pa, da je precej dolgo trajal, sklepajo, krogih potrjujejo, da se je nemestnik ruskega komisarja za zunanje zadeve Potemkin večeraj sestel z ministrom Beckom na pobudo moskovske vlade. Podrobnosti o tem razgovoru niso znane, glede na to da sta na široko razpravljala o mednarodnem položaju, kakor tudi o poljsko-ruskih odnosih glede na razmerje med Rusijo in baltičskimi državami na eni ter Rusijo in Rumunijo na drugi strani. Pročula sta tudi stališči obeh vlad glede na zadnje angleške predloge Rusiji. Kak poseben dogovor ni bil sklenjen. Po zanesljivih informacijah pa se bodo pogajanja med Rusijo, Anglijo in Francijo v tem pogledu nadaljevala.

Italijanska intervencija v Varšavi

Poljska naj bi enostavno sprejela nemške zahteve

Varšava, 11. maja. br. Italijanski poslanik v Varšavi baron Valentino je večeraj popoldne obiskal zunanjega ministra Becka in imel z njim daljši razgovor. O tem sestanku ni bilo izdano nikakoli uradno poročilo; v italijanskih krogih pa zatrjujejo, da je bila to prva uradna intervencija Rima glede rešitve poljsko-nemškega spora. Poljska naj bi glede Gdanskega pristala na načelo samoodločbe in tako omogočila mirno likvidacijo tega problema. Italija zastopa mnenje, da je Gdansk po razpoloženju svojega prebivalstva nemško mesto. Rešitev tega vprašanja smatra Ita-

lija za nujno, ker si drugače ni moglo zamisliti pomirjenja Evrope. S tem, da je Poljska zgradila svojo lastno luko v Gdinji, je po mnenju Rima že sama priznala nemški značaj Gdanskega. Poljska Gdansk sistematično bojkotira in je usmerila ves svoj promet na Gdinjo, tako da je sedaj razmerje 8:5 na škodo Gdanskega. Sprito tega Poljska ne more imeti več nobenega interesa na Gdanku in naj ga zato prepusti Nemčiji. V poljskih krogih izjavljajo, da je zunanji minister Beck tako stališče odločno zavrnil.

Poljska si bo nemudoma zgradila lastno močno vojno mornarico ker vidi v tem najzanesljivejšo obrambo svojih interesov na morju

Varšava, 11. maja. br. Na velikem zborovanju pomorske lige, ene največjih nacionalnih organizacij na Poljskem, ki si je nadela skrb za poljsko morje, je predsednik organizacije general Kočkovsky sporočil, da je poljska vlada sklenila nemudoma zgraditi svojo posebno vojno mornarico, ker se zaveda, da je v sedanjih časih močna vojna mornarica najboljša

jamstvo za ohranjanje poljskega izhoda na morje. Gradbeni program je že sestavljen in se bo začel takoj izvajati. Prva naročila so bila že oddana v francoske in angleške ladjedelnice. Nekaj ladij bo za Poljsko zgradila tudi Rusija. General Kočkovsky je naglasil, da bi danes ne bilo več ne vprašanja koridorja, ne vprašanja vzhodne Prusije, če bi si bila Polj-

Milijonski promet železničarske nabavljalne zadruge

Ob koncu lanskega leta je štela zadruga 7896 zadrugnikov

Ljubljana, 11. maja. Nabavljalna zadruga uslužbenecov državnih železnice v Ljubljani bo imela v nedeljo svoj redni letni občni zbor in za to priložnost je njeno glasilo »Zadrugar« objavilo zaključne račune o poslovanju zadruge lani. Poslovanje te zadruge zasluži zanimanje širše javnosti, saj gre za milijonske zneske, te številke nam pa tudi odkrivajo marsikaj zanimivega o socialnih razmerah železničarjev.

Da je zadruga precej močna, sprevidimo že po tem, da je štela ob koncu lanskega leta 7955 zadrugnikov z enakim številom deležev, medtem ko je bilo v začetku leta 7896 zadrugnikov. (Vrednost deležev je vpisana v bilanci 2.409.477 din.)

Ob koncu leta 1937 je znašala gotovina v zadrugi 143.934 din, ob koncu lanskega leta pa 216.094 din. Denarni promet je bil v resnici velik, saj so zadrugne blaginje lani prejele 48.283.937 din, izdale pa 48.067.842 din. Da so zadrugne prodajalne dobro založene z blagom, sprevidimo že po tem, da je vrednost manufakturnega blaga znašala 3.589.076 din, vrednost špecerije in drugega blaga pa 4.101.097 din.

Velik je bil tudi denarni promet s pošto-naravnimi in lani narastel v dotoku za 793.451 din, v izplačilih pa 767.949 din; vloge so dosegle vsoto 23.884.960, izplačila pa 23.826.757 din. Promet s čekovnim zavodom izkazuje v glavnem vplačila članov za nakupe in vplačila zadruge za fakture svojih dobaviteljev.

Posebno zanimivo je poglavje o dolžnikih zadruge, ki so dolgovali zadruzi ob koncu lanskega leta za nakup špecerije in manufakture 7.567.941 din. Njihov dolg je bil sicer lani skoraj za pol milijona din manjši (498.782 din) kakor predlanskim, vendar je še vedno visok ter pač kaže, v kako slabih razmerah žive železničarji. Na območju ljubljanske zadruge prodajalne je znašal dolg zadrugnikov 4.312.013 din ali 968 din na zadrugnika, na področju mariborske prodajalne pa 2.886.746 din ali na posameznika 982 din. Najmanj so zadolženi železničarji na področju jesenijske prodajalne, kjer je znašal dolg 367.182 din (559 zadrugnikov) ali 657 din na zadrugnika. Povprečna zadolženost zadrugnikov se je lani zmanjšala, in sicer za 70,66 din, od 1022 din predlanskim na 951 din lani. — Ze te številke o zadolžitvi železničarjev so tako zanimive, da je potrebno vzeti v roke po-

slovno poročilo nabavljalne zadruge. Pomisliti moramo, da si zadruga prizadava čim bolj znižati zadolžitve svojih zadrugnikov ter da je pri podeljevanju kreditov nedvomno previdna. Zato smemo verjeti poročilu, češ da zadolžitve lani ni bilo mogoče znižati, ker so se življenjske potrebe podraževale, železničarske plače se pa niso prilagodile naraščanju draginje.

Zato si moramo tudi pravilno razlagati porast prometa v prodajalnah. Za špecerijo so zadrugniki lani izdali 1.914.824 din več kakor predlanskim, s čimer pa ni rečeno, da so morda kupovali več; upoštevati je treba podražitev. Vendar je bilo lani nekoliko več nakupov proti takojšnjemu plačilu, pri špeceriji za 3,28 odst., pri manufakturah pa za 1,04 odst. kakor predlanskim. Pri nakupu špecerije je bilo gotovinskih nakupov 59,60 odst. (40,40 odst. kreditnih), pri manufakturah pa 79,8 odst. — Povprečni promet nakupljenega blaga v zadruzi znaša na člana leto 5.935 din. Največje je povprečje v območju ljubljanske prodajalne, in sicer 6.521 din, medtem ko znaša v mariborskem območju 4911, v jeseniškem pa 4833. Vidimo torej, da so železničarji na Jesenicah kupovali najmanj in da je tam tudi zadolžitve zadrugnikov najmanjša.

Premoženje zadruge je precejšnje. Razen zaloge blaga, čigar vrednost je znašala ob koncu leta 7.744 milijona din, je imela zadruga še vlog v vrednosti 383.150 din, dolžniki so ji dolgovali 10,15 milijona, vrednost prioritarnih delnic ljubljanske kreditne banke je znašala 300.000, udeležbe in kavcije 88.641, premičnine po odpisih 1,72 milijona din in nepremičnine in parcele po odpisu 3,28 milijona din. Omeniti pa moramo tudi, da ima zadruga fond, rezervni, kreditni in posmrtninski, ki znašajo skupno 7.472.099 din. Poslovni prihodek je sorazmerno nizke, le 35.072 din, a upoštevati moramo, da znašajo odpisi nad četrto milijona din (227.012). — Kosmatni prebitek prodaje manufakturnega in špecerijskega blaga ter kuriva je znašal 4.670.853 din, kar ni malo. Toda tudi težnja ni niska, saj znaša skoraj 4 milijone din (3.912.829), vsi stroški so

DNEVNE VESTI

— Definitivna ureditev radiofonije v naši državi. Poštini minister Jovan Altiparmaković je dal sodelavniku beogradske »Politike« izjavo o definitivni ureditvi radiofonije v naši državi. Dejal je, da stoji naše radijske postaje po svoji moči na predzadnjem mestu v Evropi. Služijo se samo v najbližji okolici. Te dni pride pred ministri svet definitivni načrt o radiofoniji. Odlok o zgraditvi radijske postaje v Skoplju je minister že podpisal. Ta postaja bo imela 20 KW, pozneje se bo na razširila in pojačala na 100 KW. Razen tega ima minister v novem finančnem zakonu pooblastilo za zgraditev relednih radijskih postaj v Splitu, Sarajevu in Mariboru.

— Kongres esperantistov. Za binkošne praznike se zbere v Karlovcu okrog 600 naših esperantistov na kongresu. Doslej se jih je prijavilo 200. Prijavili so se tudi esperantisti iz Bolgarije in nekaterih drugih držav.

— Ljubljanska opera na gostovanju v Splitu. Sredi se je pričelo gostovanje naše opere. Gledališče je bilo razprodano in opera je dosegla popoln uspeh. Naša opera uprizori v Splitu še opere Falstaff, Manon, Lohengrin, Werther, Gioconda, Evgenij Onegin in Trubadur. Iz Splita odpotuje v Sibenik, kjer nastopi trikrat. Iz Dalmacije se vrne v soboto 20. t. m.

Ukradeno življenje

— Odhod naše trgovinske delegacije v Španijo. Te dni odpotuje v Španijo naša trgovinska delegacija na pogajanja o novi trgovinski pogodbi in likvidaciji prejšnjih trgovinskih stikov med obema državama. Eno glavnih vprašanj se bo nanašalo na plačilo dolgov iz prejšnjih trgovinskih pogodb. Govorilo se bo tudi o izmenjavi blaga med obema državama. Jugoslavija je prej izvažala v Španijo v prvi vrsti gradbeni les, in tako bo najbrž tudi v bodoče.

— Letališča za modernizacijo ceste Maribor—Ljubljana. Te dni bo razpisana licitacija za modernizacijo državne ceste Maribor—Ljubljana, kakor poročajo iz Beograda. Dela seveda ne bodo oddana hkrati za celotno dolžino ceste, temveč le za odsek med mariborsko mestno mejo in Francom, v dolžini okrog 17 km. Tudi ta državna cesta bo betonirana, le vzpe tje bodo tlakovane s kockami. Stroški razpisanih del bodo znašali okrog 13 milijonov din. Projektirana je tudi delna preložitve ceste, ne le rekonstrukcija starega cestnega.

— Iz Legije koroških borcev. Dne 21. maja bo Legija koroških borcev s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev in drugih narodnih društev priredila v Guštanju spominjsko svečanost na 20. obletnico, od kar je umrl junaki smrti nepozabni junaki nadporočnik Franjo Malgaj. S to priložnostjo se združeno tudi odkritje spominjske plošče umrlemu srbskemu borcu Jovu Zapundžiću, ki je padel v borbi za naše severne meje dne 6. maja v Guštanju ter počastitev spomina tovariša Rmenca, ki je položil domovini na oltar svoje življenja skupno z junakom Malgajem. Na priložnost pojde tudi zastopstvo glavnega odbora in krajevne organizacije ljubljanske. Delegacija potuje v Guštanj z avtobusom. Pozivamo vse, ki se žele priključiti delegaciji, da se prijavijo najkasneje do 15. t. m. v društveni pisarni. Vožnja z avtobusom stane tja in nazaj din 60.— Pri prijavi je plačati gornji znesek. Istočasno sporočamo vsemu članstvu, da se naše društvo ter Zveza Maistrovih borcev poklonita v mesecu septembru spominu pokojnega Velikega kralja Aleksandra I. na Oplenju. Na grob pokojnega kralja bo ob tej priložnosti položena krasna marmornata žara s prstjo iz krajev tedanjih bojev. Poklonitvi žare po članstvu koroških in Maistrovih borcev naj prisostuje čim več bivših borcev, za katere bo oskrbljen poseben vlak. Prijave sprejemajo vse krajevne organizacije obeh Zvez. Tovariši! Prijavite se za Guštanj, kot tudi za septembarsko potovanje na Oplenac.

— Nagradni natečaj za osnutke lepaka Ljubljanske velesjeme. Uprava velesjema razpisuje natečaj za osnutke lepakov jesenske velesjemne prireditve v letu 1939. Osnutki morajo biti izvedeni umetniško za litografski tisk, največ v treh barvah. Format osnutka mora obsegati 70x100 cm. Besedilo: Velesjeme 2. do 11. septembra 1939 Ljubljana v jeseni. Natečajniki naj se ozirajo pri kompoziciji na spored jesenske velesjemne prireditve, kjer bo prevladovala zlasti kmetijsko in živinoreja (goveja živina, koze, ovce, male živali itd.). Crke besedila morajo biti dobro čitljive. Avtor prvonagrajenega osnutka je zavezan sestaviti v litografskem zavodu tudi besedila v treh drugih jezikih. Natečajniki morajo pos

Uspehi borbe proti jetiki v Ljubljani

Lani je ljubljanski dispanzer ugotovil 1331 obolenj, med temi 413 z odprto tuberkulozo. Ustanovitev gozdne šole

Ljubljana, 11. maja. Takoj po vojni je mlajša slovenska zdravniška generacija s sodelovanjem pristojnih oblasti začela načrtno borbo proti jetiki, ki je najnevarnejša ljudska bolezen. Danes je že vsa Slovenija prepletena z mrežo dispanzerjev, ki nadzirajo zdravje ljudstva, zdravijo ter zatirajo že v kalu jetiko. Protijetična borba je imela že doslej v Sloveniji odlične uspehe. Tudi naša javnost je pomagala oblastem in našim poštovnim zdravnikom v tej borbi. V vseh večjih krajih Slovenije so že ustanovljene protituberkulozne lige, ki v tesnem sodelovanju z zdravniškimi in sestrami ter oblastmi opozarjajo ljudstvo na nevarnost jetike za narodno zdravje in zbirajo sredstva za uspešno pobijanje te bolezni. Izredne uspehe je dosegla borba proti jetiki tudi v Ljubljani.

Na večeršnjem običnem zboru Krajevne protituberkulozne lige v Ljubljani so odborščiki poročali o delovanju lige v preteklem poslovnem letu. Zborovanje je otvoril pred-

sednik dr. Vladimir Ravnihar. Tajnik g. Kresnik je prečital zapisnik lanskega običnega zbora in v svojem poročilu za preteklo leto ugotovil, da je liga delovala v raznih odsekih. Akcija protituberkulozna

tedna ni tako uspešna, kakor bi bilo želeli. Pobiranje prispevkov po ulicah je virilo okoli 5000 din, več pa bi lahko prispevala naša velika gospodarska podjetja. Od delavstva v naših industrijskih podjetjih ni moglo zahtevati prostovoljnih dajatev za borbo proti jetiki, ker je delavstvo že tako in tako obremenjeno s prispevki za socialno zavarovanje. Skratka, liga je imela pre malo sredstev, da bi lahko ustregla vsem prošnjam za podpore. V bodoče bo skušala liga razširiti svoje delovanje v najširših slojih, spopolniti bo treba tudi osebe ter dobiti primernejše prostore.

Blaginjak g. Rogar je poročal o stanju blaginje, nakar je dr. Josip Prodan poročal o delovanju dispanzerja, ki se nahaja v poslopju OUZD.

Lani je ljubljanski dispanzer obiskalo 4282 ljudi, zdravnik je opravil 9225 pregledov. Od 4282 preiskanih ljudi je bila pri 1331 ugotovljena tuberkuloza. Med temi je imelo 413 ljudi odprto pljučno tuberkulozo. Pri 64 bolnikih, ki so bili prvič preiskani, je zdravnik ugotovil odprto tuberkulozo. Vsi ti bolniki so torej prišli v dispanzer prepozno.

Znano je, da je jetika ozdravljiva bolezen, če pride bolnik ob pravem času v ordinacijo. Sicer vodijo naši zdravniki borbo proti jetiki tako, da jo zatirajo že v kalu, zlasti med mladino, a vendar se še najdejo brezvestni ljudje, ki nočejo biti ob pravem času deležni brezplačne zdravniške pomoči.

Rentgenskih pregledov je bilo 4843, raznih laboratorijskih preiskav pa več sto. Zaščitne sestre so obiskale 572 bolnikov na domu ter so v 277 primerih intervenirale osebno za socialno pomoč. Dispanzer je najtesneje sodeloval z vsemi mestnimi zdravstvenimi in socialnimi ustanovami. Posebno razumevanje za delo dispanzerja je pokazal mestni socialno-politični urad. Brez pomoči tega urada bi ne bilo mogoče v mnogih primerih nuditi takojšnje in izdatne pomoči. Posebno pozornost je dispanzer posvetil bolnikom, ki bi utegnili okužiti svojo okolico. Mnoge ogrožene otroke je spravil na varno. Pri tem delu je bilo treba premagati velike težave. Starši dostikrat ne razumejo pomena in potrebe zaščitnih odredb, s katerimi je mogoče rešiti pred obolenjem mladino in otroke. Zgodilo se je, da je jetična mati zatajila svojega novorojenčka, katerega je hotela zaščitna sestra rešiti pred okužitvijo. V takih primerih ne vodi do uspe-

ha pomoč zaščitne sestre in zdravnika in tudi ne propaganda, v takih primerih bi bilo treba poklicati na pomoč paragraf.

Težave in skrbi so delali jetični brezdomci z našim in tujim državljanstvom. Te ljudi bi bilo treba po načrtu spraviti pod zdravniško nadzorstvo, kajti to so nesrečniki, ki lahko okužijo mnoge druge in jih napravijo nesrečne. Dispanzer ima v evidenci vse ljubljanske šolske otroke in tudi vse akademске kolegeje ter nudi pomoč akademikom.

Nimamo še bolnišnice za zdravljenje tuberkuloznih. Pred leti že smo ugotovili, da je taka bolnišnica nujno potrebna in nujen činitelj v borbi proti jetiki. Boljšal se je položaj za jetiko obolenih zavarovancev pri OUZD, toda potrebno je še zboljšanje pogojev za zdravljenje, da bo